

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-101

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-101 : Micro-Economic Analysis—I

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) What is meant by scarcity ? “Scarcity is mother of all economic problems.” Discuss.

(2) Explain the concept of ‘Indifference curve’. Discuss the properties of Indifference curve.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) What is price elasticity of demand ? Explain the various methods to measure the price elasticity of demand with suitable examples.

(2) State and explain Law of Variable Proportion. Discuss its short-comings.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the concept of average and marginal cost with the help of curve and suitable examples. Discuss the relationship between average and marginal cost.

P.T.O.

- (2) What are average, marginal and total revenue ? Explain these concepts with the help of curves and suitable numerical examples.
- (3) What is Isoquants ? Discuss the properties of Isoquants.
- (4) State and explain the Armstrong's marginal preference theory.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Limitations of Micro-Economics
- (2) Dynamic economics
- (3) Law of Demand
- (4) Consumer's surplus
- (5) Opportunity cost
- (6) Linear Homogeneous production function.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची **500** शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) 'दुर्मिळता' म्हणजे काय ? "दुर्मिळता ही सर्व आर्थिक प्रश्नांची जननी होय." चर्चा करा.
- (2) 'समवृत्ती वक्र' ही संकल्पना स्पष्ट करा. समवृत्ती वक्राच्या गुणधर्माची चर्चा करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) मागणीची किंमत लवचिकता म्हणजे काय ? मागणीची किंमत लवचिकता मोजण्याच्या विविध पद्धती योग्य उदाहरणाच्या साहाय्याने स्पष्ट करा.
- (2) बदलत्या प्रमाणाचा नियम सांगा व स्पष्ट करा. त्याच्या उणीवांची चर्चा करा.
3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) सरासरी व सीमान्त खर्च ह्या संकल्पना आलेख व योग्य उदाहरणाच्या साहाय्याने स्पष्ट करा. सरासरी व सीमान्त खर्च ह्या दोहोतील संबंधाची चर्चा करा.
- (2) सरासरी, सीमान्त आणि एकूण प्राप्ती म्हणजे काय ? आलेख व योग्य सांख्यिकीय उदाहरणांच्या साहाय्याने ह्या संकल्पना स्पष्ट करा.
- (3) सम-उत्पादन वक्र म्हणजे काय ? सम-उत्पादन वक्रांच्या गुणधर्मांची चर्चा करा.
- (4) आर्मस्ट्रॉंग यांचा सीमान्त पसंती सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.
4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा (कोणत्याही चारवर) : [20]
- (1) सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या मर्यादा
- (2) गतीशील अर्थशास्त्र
- (3) मागणीचा नियम
- (4) उपभोक्त्याचे संतोषाधिक्य
- (5) संधी त्याग खर्च
- (6) रेखीय एकजिनसी उत्पादन फलन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-102

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC 102 : Public Finance

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Discuss the changing perspective of Government in a mixed economy.

(2) Critically examine “Bowen and Lindhal models’ of benefit approach to taxation.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Explain fully Wiseman-Peacock Hypothesis of the growth of Public Expenditure.

(2) Explain in detail Classical, Keynesian and post-Keynesian approaches of Public Debt.

P.T.O.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) Explain the concepts of Public Goods and Merit Goods.
- (2) Critically examine Ability to Pay principle of taxation.
- (3) Distinguish between Impact and Incidence of Tax.
- (4) Explain the methods of repayment of Public Debt.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Fiscal functions of the Government
- (2) Administrative efficiency of taxation
- (3) Types of incidence
- (4) Wagner's law of public expenditure
- (5) Classification of public debt
- (6) Burden of public debt.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावी.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **500** शब्दात लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) मिश्र अर्थव्यवस्थेतील शासनाच्या बदलत्या भूमिकेविषयी चर्चा करा.
- (2) 'बोवेन आणि लिंडालच्या करलाभ दृष्टिकोन प्रतिमानाचे' टीकात्मक परीक्षण करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दात लिहा (कोणताही एक) : [20]
- (1) वाईजमन-पिकॉक यांच्या सार्वजनिक खर्च वृद्धीच्या गृहीत कल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
 - (2) सार्वजनिक कर्जासंबंधीचा सनातन, केन्सीयन व केन्सोतर दृष्टीकोण सविस्तर स्पष्ट करा.
3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]
- (1) 'सार्वजनिक वस्तू' व 'गुणाधारीत वस्तू' या संकल्पना स्पष्ट करा.
 - (2) 'करदेय क्षमता तत्वाचे' टीकात्मक परिक्षण करा.
 - (3) कराघात व करभार यातील फरक स्पष्ट करा.
 - (4) सार्वजनिक कर्जपरतफेडीचे मार्ग स्पष्ट करा.
4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) शासनाची राजकोषीय कार्ये
 - (2) कर आकारणीची व्यवस्थापकीय कार्यक्षमता
 - (3) करभाराचे प्रकार
 - (4) सार्वजनिक खर्चाचा वेंगनर यांचा सिद्धांत
 - (5) सार्वजनिक कर्जाचे वर्गीकरण
 - (6) सार्वजनिक कर्जाचा भार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-103

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-103 : Agricultural Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) State and explain the role of Agriculture in Indian economy.
 - (2) What do you mean by self-help groups ? Explain positive impacts of self-help groups.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Explain the causes of low productivity of Livestock resources in India.
 - (2) Explain the role of NABARD in Agricultural credit system.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) What is Agricultural Management ? Explain the problems of Agricultural Management.
 - (2) “Farming as a business or way of life.” Comment.

P.T.O.

- (3) Explain the types of Agricultural Marketing.
- (4) Discuss the challenges before Agricultural Sector.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Importance of organic farming;
- (2) Agriculture price policy;
- (3) Food Security;
- (4) Problems of recycling;
- (5) Unorganised credit system;
- (6) Principles of Agricultural Management.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका सांगा व स्पष्ट करा.
- (2) स्वयंसहाय्यता गट म्हणजे काय ? स्वयंसहाय्यता गटाचे सकारात्मक परिणाम स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) भारतातील पशुधनाची उत्पादकता कमी असण्याची कारणे स्पष्ट करा.
- (2) शेतीच्या पतव्यवस्थेतील नाबार्डची भूमिका स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) कृषी व्यवस्थापन म्हणजे काय ? कृषी व्यवस्थापनाच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (2) “शेती एक व्यवसाय की जीवनपद्धती” तुमचे मत सांगा.
- (3) शेतमाळ विक्रीव्यवस्थेचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (4) शेतीक्षेत्रापुढील आव्हानांची चर्चा करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सैद्धीय शेतीचे महत्व;
- (2) शेतमाल किंमत धोरण;
- (3) अन्न सुरक्षा;
- (4) पुनःनिर्मितीच्या समस्या;
- (5) असंघटीत पत व्यवस्था;
- (6) शेती व्यवस्थापनाची तत्वे.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-104

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-104 : Indian Economic Policy)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Explain in detail the indicators of economic development and economic growth.
 - (2) Evaluate the economic reforms in India.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Give a review of Monetary Policy changes of R.B.I. since 1991.
 - (2) Explain the importance and problems of small scale industries.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Examine the present problems of education system in India.

P.T.O.

- (2) What are the problems of Labour Market in India ?
- (3) Explain the trend and structure of National Income.
- (4) Evaluate agricultural pricing policy.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Nature of Poverty in India
- (2) Liberalization Policy
- (3) Trends in Indian capital market
- (4) Growth and pattern of Industrialisation
- (5) Problems of agricultural marketing
- (6) Nature of unemployment in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): [20]

- (1) आर्थिक विकास आणि आर्थिक वृद्धीचे निर्देशक सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) भारतातील आर्थिक सुधारणांचे मूल्यमापन करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही एक): [20]

- (1) 1991 पासून भारतीय रिझर्व बँकेच्या चलनविषयक धोरणाच्या बदलाचा आढावा घ्या.
- (2) लघु उद्योगांचे महत्व आणि समस्या स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन): [20]

- (1) भारतातील सद्याच्या शिक्षणपद्धतीच्या समस्यांचे परीक्षण करा.
- (2) भारतीय श्रमबाजाराच्या समस्या काय आहेत ?
- (3) राष्ट्रीय उत्पन्नाची प्रवृत्ती आणि रचना स्पष्ट करा.
- (4) 'शेतमाल किंमत धोरणाचे' मूल्यमापन करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) भारतातील दारिद्र्याचे स्वरूप
- (2) उदारीकरणाचे धोरण
- (3) भारतीय भांडवळ बाजारातील बदल
- (4) औद्योगिककरणाची वाढ आणि आकृतीबंध
- (5) शेतमाल विक्रीच्या समस्या
- (6) भारतातील बेकारीचे स्वरूप.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-105

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-105 : Labour Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) State the concept and meaning of labour. Explain the characteristics of labour markets.
 - (2) Critically evaluate the modern theory of wages.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) What is absenteeism of industrial labour ? Explain the causes and effects of absenteeism.
 - (2) What are the causes of industrial disputes ? Explain the industrial disputes settlement and prevention mechanism.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) State the need of safety nets.
 - (2) Explain the effects of globalization on labour market in India.

P.T.O.

- (3) Explain the wage policy in India.
- (4) State the flexibility in labour market.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Effects of migration
- (2) Fair wage
- (3) Second National Commission on Labour
- (4) Exit Policy
- (5) Current trends in collective bargaining
- (6) Labour turnover.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) श्रमिकाची संकल्पना व अर्थ सांगा. श्रमिक बाजाराची वैशिष्टे स्पष्ट करा.
- (2) वेतनाच्या आधुनिक सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) औद्योगिक श्रमिकांची अनुपस्थिती म्हणजे काय ? अनुपस्थितीची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) औद्योगिक कलहाची कारणे कोणती ? औद्योगिक कलह सोडविणे व टाळणेची यंत्रणा स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) सुरक्षित जाळेची गरज सांगा.
- (2) भारतातील श्रम बाजारावर जागतिकीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.
- (3) भारतातील वेतन धोरण स्पष्ट करा.
- (4) श्रम बाजारातील लवचिकता सांगा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) स्थलांतराचे परिणाम
- (2) योग्य वेतन
- (3) दुसरा राष्ट्रीय श्रम आयोग
- (4) निर्गमन धोरण
- (5) सामुदायिक सौदा पद्धतीतील अलिकडिल प्रवृत्ती
- (6) श्रमिक उलाढाल.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-106

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-106 : Cooperation—Theory and Practice)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Explain in detail the basic principles of cooperation.

(2) Give a structure of cooperative audit system in Maharashtra. What are its weaknesses ? Suggest measures to remove it.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Explain the role of NABARD in Rural Credit in India since 1991.

(2) What is cooperative education and training ? Explain the objectives and problems of cooperative training in India.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Give a brief account of co-operative movement in Germany.

P.T.O.

- (2) Explain the features of Co-operative Societies Act, 1912.
- (3) Explain the need of International co-operative alliance.
- (4) Discuss the weaknesses of Co-operative Movement in India.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Characteristics of co-operation
- (2) Importance of Co-operative Societies Act, 1904
- (3) Problems of co-operative sugar factories in Maharashtra
- (4) Recommendations of Vaidhyanathan Committee.
- (5) Co-operative Movement in Japan.
- (6) Types of Cooperative Audit.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) सहकाराची मुलभूत तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) महाराष्ट्रातील सहकारी लेखापरीक्षण पद्धतीची रचना सांगा. तिच्या उणीवा कोणत्या आहेत ? त्या दूर करण्यासाठी उपाय सुचवा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) 1991 पासून भारतातील ग्रामिण पतपुरवठ्यातील नाबार्डची भुमिका स्पष्ट करा.
- (2) सहकारी शिक्षण व प्रशिक्षण म्हणजे काय ? भारतातील सहकारी प्रशिक्षणाची उद्दिष्टे व समस्या स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **250** शब्दांत लिहा (कोणताही दोन) : [20]

- (1) जर्मनीमधील सहकारी चळवळीचा थोडक्यात आढावा घ्या.
- (2) सहकारी संस्था कायदा 1912 ची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (3) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघटनाची गरज स्पष्ट करा.
- (4) भारतातील सहकारी चळवळीच्या उणीवांची चर्चा करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) सहकाराची वैशिष्ट्ये
- (2) सहकारी संस्था कायदा, 1904 चे महत्व
- (3) महाराष्ट्रातील सहकारी साखर कारखान्यांच्या समस्या
- (4) वैद्यनाथन् समितीच्या शिफारशी
- (5) जपानमधील सहकारी चळवळ
- (6) सहकारी लेखा परीक्षणाचे प्रकार.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—4

[3904]-107

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-107 : Mathematical Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

(v) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Answer the following questions (any *one*) :

[20]

(1) If :

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 2 \\ 2 & 1 & -2 \\ a & 2 & b \end{bmatrix}$$

is a matrix satisfying $AA^T = 9I_3$, then find the values of 'a' and 'b'.

(2) Find the profit maximisation output for a firm with the total cost function and also from MR and MC function. Also derive the slope of MR and MC curve :

$$TC = 4 + 97q - 8.5q^2 + \frac{1}{3}q^3$$

and the total revenue function,

$$TR = 58q - 0.5q^2.$$

P.T.O.

2. Answer the following questions (any *one*) : [20]

(1) For non-linear demand function,

$$P = 1800 - 0.6q^2 \text{ and}$$

the corresponding marginal revenue function,

$$MR = 1800 - 1.8q^2,$$

use definite integrals to find :

(i) MR when 'q' is 10.

(ii) The change in TR when 'q' increases from 10 to 20.

(iii) Consumer surplus when $q = 10$.

(2) A firm produces goods A and B, which are complements. Derive marginal revenue functions for the two goods if the relevant demand schedules are :

$$q_A = 850 - 12.5 P_A - 3.8 P_B$$

$$q_B = 936 - 4.8 P_A - 24 P_B.$$

3. Answer the following questions (any *two*) : [20]

(1) Find the elasticities of TC and AC of the function :

$$C = 2x^2 + 4x + 3.$$

(2) For the matrix :

$$A = \begin{bmatrix} 5 & 0 & 2 \\ 3 & 4 & 5 \\ 2 & 1 & 2 \end{bmatrix}.$$

Derive :

(i) The cofactor matrix C

(ii) The adjoint matrix Adj A

(iii) The inverse of matrix A^{-1} by manual calculations.

(3) The marginal cost function (MC) of a firm is $MC = (\log x)^2$. Find the total cost function, when the cost of producing one unit is Rs. 20.

(4) What type of returns to scale does the production function $Q = 45K^{0.4} L^{0.4}$ exhibit ? Derive and explain.

4. Answer the following questions (any *four*) : [20]

(1) Evaluate :

$$|D| = \begin{vmatrix} 2 & 5 & 9 \\ 4 & 8 & 3 \\ 1 & 7 & 4 \end{vmatrix}.$$

(2) You sell 500 shares in a company via a stock broker who charges a flat Rs. 20 commission rate on all transactions under Rs. 1000. Your bank account is credited with Rs. 692 from the sale of shares. What price (in paise) were your shares sold at ?

(3) If a firm spends Rs. 650 on fixed costs, what is its total cost (TC) function, if its marginal cost function

$$MC = 82 - 16q + 1.8q^2.$$

- (4) If Rs. 600 is invested for 3 years at 8% interest compounded annually at the end of each year, what will the final value of the investment be ?
- (5) Evaluate :

$$\sum_{i=1}^4 (9^i).$$

- (6) If $C = 0.01x^2 + 5x + 100$ is a cost function, find the average cost function. At what level of production x is there a minimum AC ? What is this minimum ?

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-108

M.A. (Part I) (First Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-108 : Demography)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) State and explain the theory of Demographic Transition.
 - (2) State the concept of quality of population and explain the factors affecting the quality of population.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Critically examine Family Planning Programmes and state its consequences in India.
 - (2) Explain pattern of age and sex structure in developing nations.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Critically examine the Optimum Theory of Population.
 - (2) Explain the measures of Crude Birth Rate, General Fertility Rate and Total Fertility Rate.

P.T.O.

- (3) Examine the population trends in recent years in India.
- (4) Explain the Human Development Index.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Meaning and nature of Demography
- (2) Life expectancy
- (3) Population policy of India
- (4) Women empowerment
- (5) Health policy in India
- (6) Gender equality ratio.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.
- (2) लोकसंख्येची गुणवत्ता ही संकल्पना सांगा आणि लोकसंख्येच्या गुणवत्तेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) भारतातील कुटुंब नियोजन कार्यक्रमाचे टीकात्मक परिक्षण करा आणि त्याचे भारतातील परिणाम स्पष्ट करा.
- (2) अल्पविकसित देशातील वयोगट आणि स्त्री-पुरुष रचना स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) लोकसंख्येच्या पर्याप्त सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.
- (2) स्थूल जननदर, सर्वसाधारण जननदर व एकूण जननदराचे मापन स्पष्ट करा.
- (3) भारतातील लोकसंख्येच्या अलिकडच्या काळातील प्रवृत्तीचे परिक्षण करा.
- (4) मानवी विकास निर्देशांक स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) लोकसंख्याशास्त्राचा अर्थ आणि महत्व
- (2) आयुर्मान
- (3) भारताचे लोकसंख्याविषयक धोरण
- (4) महिला सबलीकरण
- (5) भारतातील आरोग्यविषयक धोरण
- (6) लिंग गुणोत्तर समानता.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-201

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-201 : Micro-Economic Analysis-II)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :- (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to-the-point.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Compare the equilibrium of the firm under monopoly and perfect competition.

(2) Explain the features of monopolistic competition. How is price and output determined under monopolistic competition ?

2. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Explain the features of oligopoly. How is price and output determined under oligopoly ?

(2) Critically examine marginal productivity theory of distribution.

P.T.O.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
- (1) Explain Marris's managerial model of the firm.
 - (2) State and explain Pigou's theory of welfare economics.
 - (3) Explain modern theory of rent.
 - (4) What is discriminating monopoly? State how a firm attains equilibrium under discriminating monopoly.
4. Write short notes on (any *four*) : [20]
- (1) Baumol's model of sales revenue maximization
 - (2) Excess capacity
 - (3) Arrow's impossibility theorem
 - (4) Risk and uncertainty theory of profit
 - (5) Selling cost
 - (6) Features of perfect competition.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :—(i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसुद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्न सोडवा (500 शब्दांत) : [20]
- (1) उद्योगसंस्थेच्या मक्तेदारी व पूर्ण स्पर्धा समतोलाची तुलना करा.
 - (2) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. मक्तेदारीयुक्त स्पर्ध

किंमत व उत्पादन निश्चिती कशी होते ?

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 500 शब्दांत लिहा (कोणताही एक) : [20]

(1) अल्पविक्रेताधिकाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. अल्पविक्रेताधिकारात किंमत व उत्पादन निश्चिती कशी होते ?

(2) विभाजनाच्या सिमांत उत्पादकता सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.

3. खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(1) मॉरिशचे उद्योगसंस्थेचे व्यवस्थापकीय प्रतिमान स्पष्ट करा.

(2) पिगुचा कल्याणकारी अर्थशास्त्राचा सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.

(3) खांडाचा आधुनिक सिद्धांत स्पष्ट करा.

(4) विभेदात्मक मक्तेदारी म्हणजे काय ? विभेदात्मक मक्तेदारीत उद्योगसंस्था समतोल कसा साध्य करते ते सांगा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

(1) बाऊमोलचे विक्रीप्राप्ती महत्तमीकरणाचे प्रतिमान

(2) अतिरीक्त क्षमता

(3) अॅरोचा अशक्यता सिद्धांत

(4) नफ्याचा धोका व अनिश्चिततेचा सिद्धांत

(5) विक्री खर्च

(6) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-202

M.A. (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-202 : Indian Public Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to-the-point.

1. Answer any *one* of the following questions (in **500** words) : [20]

(1) Explain the trends in expenditure of Union and State Government since 1991.

(2) What is Budget ? Explain the economic classification of Budget.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the recommendations of Twelfth Finance Commission.

(2) State the meaning of deficit financing. Explain the effects of deficit financing on Indian economy.

3. Answer any *two* questions in **250** words each : [20]

(1) What are the causes of fiscal imbalances between the Centre and States ?

P.T.O.

- (2) State the principles of federal finance.
- (3) State and explain the objectives of fiscal policy.
- (4) Explain the reforms in direct taxes.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Preparation of Budget
- (2) Public debt policy since 1991
- (3) Automatic stabilizers
- (4) Centre-States conflicts on finances
- (5) Trends in revenue of Union
- (6) Effects of Fiscal imbalances between Centre and States.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उतरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूल इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एका** प्रश्नचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) 1991 नंतरच्या केंद्र व राज्य सरकारच्या खर्चविषयक प्रकृती विशद करा.
- (2) अर्थसंकल्प म्हणजे काय ? अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) बाराव्या वित्तआयोगाच्या शिफारशी सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) तुटीच्या अर्थभरण्याचा अर्थ सांगा. तुटीच्या अर्थभरण्याचे भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) केंद्र आणि राज्य यांच्यातील वित्तीय असमतोलाची कारणे कोणती ?
- (2) संघराज्य वित्त व्यवस्थेचे तत्वे सांगा.
- (3) राज्यवित्तीय धोरणाची उद्दिष्टे सांगा व स्पष्ट करा.
- (4) प्रत्यक्ष करातील सुधारणा विशद करा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) अंदाजपत्रकाची पुर्वतयारी
- (2) 1991 नंतरचे सार्वजनिक कर्जविषयक धोरण
- (3) स्वयंचलित स्थिरके
- (4) वित्तपुरवठ्याबाबत केंद्र आणि राज्य संघर्ष
- (5) केंद्र सरकारच्या महसुलातील प्रवृत्ती
- (6) केंद्र आणि राज्य यांच्यातील वित्तीय असमतोलाचे परिणाम.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-203

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-203 : Indian Agriculture Problems and Policies

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the causes of Low efficiency of Agricultural Labour in India.

(2) Explain the effects of WTO on Indian Agriculture.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically evaluate the Employment Guarantee Scheme.

(2) Explain the EXIM Policy of 2004-09.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the present policy of Ceiling on Land Holding.

(2) Explain the problems of Agricultural Labour.

P.T.O.

- (3) State recent changes in fruits Export-Import Policy.
- (4) State the impact of Mechanization on Agricultural Labour in India.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Problems of Import
- (2) Agricultural problems in Maharashtra
- (3) Issues of Agricultural Subsidies
- (4) Recent changes in Export Policy of Grain Crops, Milk, Meat
- (5) SEZ policy of India
- (6) Unemployment problem.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणताही **एक** प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा : [20]

- (1) भारतातील शेतमजुरांच्या अल्प कार्यक्षमतेची कारणे स्पष्ट करा.
- (2) जागतिक व्यापार संघटनेचे भारतीय शेतीवरील परिणाम स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न 500 शब्दांत सोडवा : [20]

- (1) रोजगार हमी योजनेचे चिकीत्सक मुल्यमापन करा.
- (2) 2004-2009 चे आयात-निर्यात धोरण स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) कमाल भूधारणाविषयक सद्यस्थितीतील धोरण स्पष्ट करा.
- (2) शेतमजुरांच्या समस्या स्पष्ट करा.
- (3) फळांच्या आयात-निर्यात धोरणातील अलीकडील बदल सांगा.
- (4) भारतातील शेतमजुरांवर यांत्रिकीकरणाचा झालेला परिणाम सांगा.

4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) आयात समस्या
- (2) महाराष्ट्रातील शेतीच्या समस्या
- (3) शेतीविषयक अनुदानाचा प्रश्न
- (4) धान्य, दूध, मांस संदर्भातील निर्यात धोरणात अलीकडील बदल
- (5) भारताचे विशेष आर्थिक क्षेत्राचे धोरण
- (6) बेकारीची समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-204

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-204 : Industrial Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* the following questions in **500** words : [20]

(1) What is Industrial Economics ? Explain the scope and significance of the study of Industrial Economics.

(2) Critically evaluate the Sargent Florence theory of Industrial Location.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain fully the sources of Industrial Finance.

(2) Explain in detail the Industrial Policy, 1991.

3. Answers the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the factors affecting industrial productivity.

(2) Comment on the role and problems of public sector industries in India.

P.T.O.

- (3) Critically evaluate the performance and problems of small scale industries in India.
- (4) Comment on the trends in industrial growth since 1991.

4. Write short notes (any *four*) : [20]

- (1) Disinvestment Policy;
- (2) Need for balanced regional development of industries;
- (3) Government's policy towards foreign capital;
- (4) Role of Multi-National Corporations in India;
- (5) Effects of Industrial Monopoly;
- (6) Direct Foreign Investment.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) औद्योगिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? औद्योगिक अर्थशास्त्राच्या अभ्यासाची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा.
- (2) औद्योगिक स्थानीयीकरणाच्या सार्जेंट फ्लोरेन्स यांच्या सिद्धांताचे टीकात्मक परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) औद्योगिक वित्तपुरवठ्याचे स्रोत सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) 1991 चे औद्योगिक धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : 20]

- (1) औद्योगिक उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
- (2) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांची भूमिका आणि समस्या यावर भाष्य करा.
- (3) भारतातील लघु उद्योगांच्या कामगिरीचे आणि समस्यांचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- (4) 1991 पासूनच्या औद्योगिक वृद्धीतील प्रवृत्तीवर भाष्य करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) निर्गुतणुकीचे धोरण;
- (2) उद्योगांच्या संतुलित प्रादेशिक विकासाची गरज;
- (3) परकीय भांडवलबाबतचे सरकारचे धोरण;
- (4) भारतातील बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका;
- (5) औद्योगिक मक्तेदारीचे परिणाम;
- (6) थेट परकीय गुंतवणुक.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-205

M.A. (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-205 : Rural Development

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following (in **500** words) : [20]

(1) Describe the structure of rural economy in India. Explain the scope and importance of rural development.

(2) Evaluate the contribution of irrigation and rural electrification in India's rural development.

2. Answer any *one* of the following (in **500** words) : [20]

(1) Comment on nature and causes of rural poverty in India. Explain the role of rural industrialisation in eliminating the rural indebtedness.

(2) State the features and progress of Swarn Jayanti Gram Swarojgar Yojana.

P.T.O.

3. Answer any *two* questions (in **250** words each) : [20]

- (1) Explain the nature of Agrarian Reforms in India.
- (2) Describe the features of V.M. Dandekar's approach of rural development.
- (3) Explain the nature and causes of rural unemployment.
- (4) Evaluate the success of Tribal Development Programme in India.

4. Write short notes on any *four* (in **100** words each) : [20]

- (1) Green Revolution and Rural Development.
- (2) Scope and importance of Rural Development.
- (3) Role of SHG's in eliminating Rural Poverty.
- (4) Employment Guarantee scheme of Maharashtra.
- (5) TRYSEM.
- (6) Role and problems of Rural Transport.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दात) : [20]

- (1) भारतातील ग्रामीण अर्थव्यवस्थेच्या रचनेचे वर्णन करा. ग्रामीण विकासाची व्याप्ती आणि महत्व स्पष्ट करा.
- (2) भारताच्या ग्रामीण विकासातील जलसिंचन आणि विद्युतीकरणाच्या योगदानाचे परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा (500 शब्दात) : [20]

- (1) भारतातील ग्रामीण दारीद्र्याचे स्वरूप आणि कारणांवर भाष्य करा. ग्रामीण कर्जबाजारी-पणा कमी करण्यातील ग्रामिण विद्युतीकरणाची भूमिका स्पष्ट करा.
- (2) स्वर्ण जयंती ग्राम स्वरोजगार योजनेची वैशिष्टे आणि प्रगती सांगा.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा (प्रत्येकी 250 शब्दात) : [20]

- (1) भारतातील शेतीविषयक सुधारणांचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (2) ग्रामीण विकासाच्या वि. म. दांडेकर यांच्या दृष्टीकोनाच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- (3) ग्रामीण बेरोजगारीचे स्वरूप आणि कारणे स्पष्ट करा.
- (4) भारतातील आदिवासी विकास कार्यक्रमाच्या यशाचे मुल्यमापन करा.

4. कोणत्याही चारवर थोडक्यात टिपा लिहा (प्रत्येकी 100 शब्दात) : [20]

- (1) हरीत क्रांती आणि ग्रामीण विकास
- (2) ग्रामीण विकासाची व्याप्ती आणि महत्व
- (3) ग्रामीण दारीद्र्य कमी करण्यातील स्वयं-साह्यता गटांची भूमिका
- (4) महाराष्ट्राची रोजगार हमी योजना
- (5) ट्रायसेम (TRYSEM)
- (6) ग्रामीण वाहतुकीची भूमिका आणि समस्या.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—2

[3904]-206

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-206 : Computer Application in Economic Analysis

(2008 PATTERN)

Time : Two & Half Hours

Maximum Marks : 60

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Attempt any *one* of the following questions : [1×15=15]

(i) What is on-line shopping ? Explain pros and cons of on-line shopping.

(ii) Explain B2B and B2C model with its application.

2. Attempt any *one* of the following (A or B) : [1×15=15]

(A) (1) Explain E-mail as an application of an Internet. [8]

(2) Explain the use of taskbar and start menu. [7]

Or

(B) (1) What is electronic transaction ? Explain with suitable example how to authenticate electronic transaction. [8]

(2) Explain the goals of Computer Network. [7]

P.T.O.

3. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

- (1) What are the benefits of Internet to Organization ?
- (2) Explain the various component of a Window.
- (3) Explain any *two* Input devices.
- (4) What are the advantages of electronic stock exchange ?
- (5) Explain the components of computer.

4. Attempt any *three* of the following : [3×5=15]

- (1) Explain the features provided in MS-Excel for data filtration.
- (2) Explain the use of plotters and CD-ROM.
- (3) What do you mean by www ? Explain the use of web browser.
- (4) Explain the advantages of ATM.
- (5) What is worksheet ? Explain the addressing of cell and range of cell.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-207

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-207 : Statistical Techniques

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of non-programmable calculator is allowed.

1. Attempt any *one* of the following questions : [20]

(1) A problem of statistics is given to two students 'A' and 'B'. The odds in favour of A solving the problem are 6 to 9 and against 'B' solving the problem 12 to 10. If A and B attempt, find the probability of the problem being solved.

(2) Define and discuss Index numbers and give their uses, also give the chain base method of constructing a Price Index Numbers.

2. Attempt any *one* of the following questions : [20]

(1) From the prices of shares of 'X' and 'Y' below; find out which is more stable in value :

X	Y
34	108
54	107
52	105

P.T.O.

53	105
56	106
58	107
52	104
50	103
51	104
49	101

(2) What is a time series ? Distinguish between the secular trend, the seasonal variations and the cyclical fluctuations. How would you measure secular trend in any given data ?

3. Attempt any *two* of the following questions : [20]

- (1) Discuss the merits and demerits of Laspeyres' formulae.
- (2) Discuss sampling and non-sampling errors. Also suggest ways of minimizing them.
- (3) The following table gives the marks obtained by a group of 80 students in an examination. Calculate the variance.

Marks Obtained	No. of Students
10—14	2
14—18	4
18—22	4
22—26	8
26—30	12
30—34	16

34—38	10
38—42	8
42—46	4
46—50	6
50—54	2
54—58	4

- (4) What do you understand by regression model ? What are its uses ?

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (1) Standard normal deviate.
- (2) Need of the testing of hypothesis.
- (3) Degrees of freedom.
- (4) Solve : In a given distribution,
Arithmetic Mean = 35
Median is 36. Find Mode.
- (5) Type I and Type II errors.
- (6) Composite hypothesis.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-208

M.A. (Part I) (Second Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-208 : Community Development and Planning)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Elaborate the strategies regarding development and value creation in independent India.

(2) Explain in detail the determinants of development.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) Write the theory of dependency.

(2) Explain the theory of uneven and combined development.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) State the International Population Policy.

(2) State the interdependence of social development and the environment.

(3) What is community development ?

(4) Write in detail the concept of 'Asset Vulnerability Framework'.

P.T.O.

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (1) Basic human needs;
- (2) Behaviour of social system;
- (3) Religious values and economic organization;
- (4) Concept of social capital;
- (5) Dependency between planning and aid;
- (6) Fundamentals of social theory.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) स्वतंत्र भारतातील मूल्यनिर्मिती आणि विकासाचे डावपेच विशद करा.
- (2) विकासाचे निर्धारक सविस्तर स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा : [20]

- (1) अवलंबित्वाचा सिद्धांत लिहा.
- (2) विषम आणि एकत्रित विकासाचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची प्रत्येकी **250** शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) आंतरराष्ट्रीय लोकसंख्या धोरण स्पष्ट करा.
- (2) पर्यावरण आणि सामाजिक विकास यांचे परस्परावलंबित्व सांगा.
- (3) समुदाय विकास म्हणजे काय ?
- (4) मालमत्ता भेदनीयता चौकट ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) मूलभूत मानवी गरजा;
- (2) सामाजिक प्रणालीची वर्तणूक;
- (3) धार्मिक मूल्ये आणि आर्थिक संस्था;
- (4) सामाजिक भांडवलाची संकल्पना;
- (5) नियोजन आणि मदत यातील परस्परावलंबित्व;
- (6) सामाजिक सिद्धान्ताची मूलतत्त्वे.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-301

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-301 : Macro-Economic Analysis—I

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain Keynes's Liquidity Preference Approach of demand for money.

(2) What is Marginal Efficiency of Capital ? Explain the factors affecting marginal efficiency of capital.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is Investment Multiplier ? Explain the process of income propagation with investment multiplier.

(2) Describe a mechanistic model of Bank deposit determination.

P.T.O.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

- (1) Explain the types of consumption function.
- (2) Derive LM curve.
- (3) Explain the working of acceleration principal.
- (4) Explain flow of funds' accounting.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) RBI's approach to money supply
- (2) Absolute income hypothesis
- (3) Money multiplier
- (4) Types of budget deficits
- (5) Classical approach to demand for money
- (6) Circular flow of income in two-sector economy.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावी.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

- (1) केन्सचा पैशाच्या मागणीचा रोखता पसंती द्रष्टीकोन स्पष्ट करा.
- (2) भांडवलाची सिमांत कार्यक्षमता म्हणजे काय ? भांडवलाच्या सिमांत कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

- (1) गुंतवणूक गुणक म्हणजे काय ? गुंतवणूक गुणकाच्या सहाय्याने उत्पन्न प्रसाराची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- (2) पतनिर्मितीच्या यांत्रिक प्रतिमानाचे वर्णन करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा : [20]

- (1) उपभोग फलनाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- (2) एल. एम. वक्र तयार करा.
- (3) प्रवेगाची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
- (4) हिशोबाची निधीप्रवाह पद्धत स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) पैशाच्या पुरवठ्याचा भारतीय रिझर्व बँकेचा दृष्टिकोण.
- (2) निरपेक्ष उत्पन्न गृहितक.
- (3) पैसा गुणक.
- (4) अंदाजपत्रकातील तुटीचे प्रकार.
- (5) पैशाच्या मागणीचा सनातन दृष्टिकोन.
- (6) द्विक्षेत्रिय अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-302

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-302 : Economics of Growth

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *all* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Define Economic Growth. Explain the role of capital, labour and technology in economic growth.

(ii) Critically explain the Karl Marx's theory of development of capitalistic economy.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(i) Examine Growth model of the golden rule of accumulation.

(ii) Evaluate the contribution of Schumpeter in the development of capitalist economy.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(i) Explain Joan Robinson's concept of 'Golden age'.

(ii) Explain Ricardo's theory of distribution.

P.T.O.

- (iii) Explain structural analysis of development.
(iv) Explain the impact of market imperfections on economic growth.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (i) Human Development Index
(ii) Adam Smith's Naturalism
(iii) Development and Intellectual Capital
(iv) Endogenous Growth
(v) Surplus Value
(vi) Technological Progress according to Hicks.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दात लिहा : [20]

(i) आर्थिक वृद्धीची व्याख्या द्या. भांडवल, श्रम व तंत्रज्ञान यांची आर्थिक वृद्धीतील भूमिका स्पष्ट करा.

(ii) कार्ल मार्क्स यांच्या भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेच्या विकास सिद्धांताचे टीकात्मक परिक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा : [20]

(i) संचयाच्या सुवर्णयुग वृद्धी प्रतिमानाचे परिक्षण करा.

(ii) भांडवलशाही अर्थव्यवस्थेच्या विकासातील शूम्पीटर यांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दात लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

(i) जोन रॉबीन्सन यांची सुवर्णयुग संकल्पना स्पष्ट करा.

(ii) रिकार्डो यांचा विभाजनात्मक सिद्धांत स्पष्ट करा.

(iii) विकासाचे संरचनात्मक विश्लेषण स्पष्ट करा.

(iv) बाजार अपूर्णतांचा आर्थिक वृद्धीवरील परिणाम स्पष्ट करा.

4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा (कोणतेही चार) : [20]

(i) मानवी विकास निर्देशांक

(ii) अँडम स्मिथ यांचा निसर्गवाद

(iii) विकास व बौद्धिक भांडवल

(iv) अंतर्जात वृद्धी

(v) वाढावा मूल्य

(vi) हिक्स यांच्या दृष्टीकोणातून तांत्रिक प्रगती.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-303

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

[EC-303(A) : Research Methodology]

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

- (1) Define Research. Explain the importance and difficulties in social science research.
- (2) Explain in detail the different techniques of samples used in research.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

- (1) Explain the importance of Research Design and stages involved in designing research.
- (2) Describe fully the stages in report writing.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

- (1) How is data analysed in social science research ?
- (2) What are the systems available for Information ?
- (3) Explain the importance of primary data.
- (4) Explain the presentation of research.

P.T.O.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Importance of graphs and diagrams in research;
- (2) Size of samples;
- (3) Role of Hypothesis;
- (4) Co-relation;
- (5) Advantages of case study method;
- (6) Techniques of Interview.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) संशोधनाची व्याख्या द्या. सामाजिक शास्त्रातील संशोधनाचे महत्व व त्यातील अडचणी विशद करा.
- (2) संशोधनासाठी वापरण्यात येणाऱ्या विविध नमुना निवड तंत्राचे विस्तृत स्पष्टीकरण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एक** प्रश्नाचे उत्तर **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) संशोधन आराखड्याचे महत्व आणि संशोधनाचा आराखडा तयार करताना लागणाऱ्या विविध टप्प्यांचे विस्तृत स्पष्टीकरण द्या.
- (2) संशोधन अहवाल लेखनातील त्यातील विविध टप्प्यांचे विस्तृत वर्णन करा.

3. खालीलपैकी प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) सामाजिक शास्त्र संशोधनासाठीच्या तथ्यांचे पृथक्करण कसे केले जाते ?
- (2) माहिती संकलनासाठी कोणकोणत्या प्रणाली उपलब्ध आहेत ?
- (3) प्राथमिक तथ्यांचे महत्व स्पष्ट करा.
- (4) संशोधनाचे सादरीकरण स्पष्ट करा.

4. खालील टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) संशोधनात आलेख व आकृत्यांचे महत्व.
- (2) नमुना सामुग्रीचा आकार.
- (3) गृहितकृत्याची भूमिका.
- (4) सहसंबंध.
- (5) विशिष्टाभ्यास पद्धतीचे फायदे.
- (6) मुलाखत तंत्रे.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-304

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-303 (B) Econometrics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Use of calculator is allowed.

1. Answer any *one* of the following questions : [20]

(1) Assume the following aggregate model for the Economy :

$$C_t = \alpha_1 + \alpha_2 D_t + U_{1t}$$

$$I_t = \beta_1 + \beta_2 Y_t + \beta_3 Y_{t-1} + U_{2t}$$

$$Y_t = D_t + T_t$$

$$Y_t = C_t + I_t + G_t$$

where C_t , D_t , I_t and Y_t are endogenous; T_t and G_t are exogenous.

Obtain the condition of identification for the first two structural equations.

P.T.O.

- (2) Fit a curve of the type $y = ab^x$ using least square principle to the following data :

Year (x)	Production (y) (in tonnes)
1991	5
1992	40
1993	135
1994	320
1995	625

Also, estimate the production for the year 1996.

2. Answer any *one* of the following questions : [20]

- (1) Suppose we have a model of the form

$$Y = a_1 + b_1 X + c_1 Z$$

$$Y = a_2 + b_2 X + c_2 W$$

where X and Y are endogenous and W and z are exogenous variables. The reduced forms are estimated to be :

$$Y = 50 + 4Z + 2W$$

$$X = 100 - 2Z + 6W$$

Obtain the estimates of b_1 , b_2 , c_1 and c_2 .

- (2) What is multicollinearity ? Explain causes, consequences and remedial measures of multicollinearity.

3. Answer any *two* of the following questions : [20]

- (1) Given a linear regression model

$$Y = \beta_1 + \beta_2 X_i + U_i$$

where $U_i \sim N(0, \sigma^2)$. Obtain the expressions for OLS estimators of β_1 and β_2 and state the properties satisfied by these estimators.

- (2) Explain how dummy variable can be used in reasonal analysis of time series data.
- (3) Explain nature and sources of autocorrelation.
- (4) Explain the methods of detection of heteroscedasticity.

4. Answer any *four* of the following questions : : [20]

- (1) What is econometrics ? State the importance of econometrics.
- (2) What is the role of stochastic error term in the regression analysis ?
- (3) Write a note on time series model and cross-section model.
- (4) Consider the log-linear model

$$\ln y = \beta_1 + \beta_2 \ln X$$

Find the slope and elasticity for this model.

- (5) Explain Probit model.
- (6) Outline the major steps involved in the application of the Box-Jenkins approach to forecasting.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-305

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(Optional Paper)

(EC-304 : Banking and Financial Institutions)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the structure and performance of Co-operative Banks in India.

(2) Explain the nature and role of Financial System in India.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Evaluate critically the functions and performance of the Industrial Development Bank of India (IDBI).

(2) Explain the functions and performance of International Monetary Fund (I.M.F.).

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the role of State Bank of India.

P.T.O.

- (2) Explain the characteristics of Non-Banking Financial Institutes (NBFIs).
- (3) Explain the role of Asian Development Bank (ADB).
- (4) State the types of Mutual Funds.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Need of Banking sector reforms after 1991
- (2) Functions of small savings
- (3) Working of State Finance Corporation (S.F.C.)
- (4) Objectives of the Monetary Policy of R.B.I.
- (5) Euro Currency Market
- (6) Significance of Foreign Direct Investment (F.D.I.).

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतातील सहकारी बँकाची रचना व कामगिरी स्पष्ट करा.
- (2) भारतीय वित्तीय प्रणालीचे स्वरूप व भूमिका स्पष्ट करा.

2. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) भारतीय औद्योगिक विकास बँकेची (IDBI) कार्ये व कामगिरीचे टीकात्मक मुल्यमापन करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची (IMF) कार्ये व कामगिरी स्पष्ट करा.

3. कोणत्याही दोन प्रश्नांचे उत्तर प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा : [20]
- (1) भारतीय स्टेट बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.
 - (2) बँकेतर वित्तीय संस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - (3) आशियाई विकास बँकेची भूमिका स्पष्ट करा.
 - (4) परस्पर निधीचे प्रकार सांगा.
4. थोडक्यात टीपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]
- (1) बँक क्षेत्रातील 1991 नंतरच्या सुधारणांची आवश्यकता
 - (2) अल्प बचतीचे कार्ये
 - (3) राज्य वित्तीय महामंडळाची कार्यपद्धती
 - (4) रिझर्व्ह बँकेच्या चलन विषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये
 - (5) युरो चलन बाजार
 - (6) विदेशी प्रत्यक्ष गुंतवणूकीचे (F.D.I.) महत्व.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-306

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-305 : Welfare Economics)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is Optimum Resource Allocation ? Explain the importance of optimum resource allocation in welfare maximization.

(2) Make a comparison among Production Optimum, Consumption Optimum and Social Optimum.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is Economic Welfare ? Explain Kaldor and Hicks' contributions in Welfare Economics.

(2) What are externalities ? Explain externalities of production and consumption.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the assumption of uniform income.

P.T.O.

- (2) Explain contract curve.
- (3) Explain Scitovsky's double criterion.
- (4) Distinguish between Private costs and Social costs.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Utility function of Individuals
- (2) Pareto optimality
- (3) Community indifference curve
- (4) Samuelson's Utility Possibility curve
- (5) External economies
- (6) Marginal cost pricing.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.
- (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तरे **500** शब्दांत लिहा : [20]

- (1) संसाधनांचे पर्याप्त वितरण म्हणजे काय ? संसाधनांच्या पर्याप्त वितरणाचे कल्याण महत्तमीकरणातील महत्व स्पष्ट करा.
- (2) उत्पादन पर्याप्तीकरण, उपभोग पर्याप्तीकरण आणि सामाजिक पर्याप्तीकरण यांच्यात तुलना करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे **500** शब्दांत उत्तरे लिहा : [20]

- (1) आर्थिक कल्याण म्हणजे काय ? कॉल्डॉर आणि हिक्स यांचे आर्थिक कल्याणातील योगदान स्पष्ट करा.
- (2) बाह्यता म्हणजे काय ? उत्पादन आणि उपभोग यातील बाह्यता स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) एकसमान उत्पन्न गृहित स्पष्ट करा.
- (2) संविदा वक्र स्पष्ट करा.
- (3) स्किटोव्हस्कीचा दुहेरी निकष स्पष्ट करा.
- (4) खाजगी खर्च आणि सामाजिक खर्च यात भेद करा.

4. प्रत्येकावर 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) व्यक्तित्तेचे उपयोगिता फलन
- (2) परेटो पर्याप्तता
- (3) सामाजिक समसमाधान वक्र
- (4) सॅम्युअलसनचा उपयोगिता शक्यता वक्र
- (5) बाह्य बचती
- (6) सीमान्त खर्च मूल्यनिर्धारण.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-307

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-306 : Economics of Finance)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) :

[20]

(1) What is swap ? Explain the mechanism and types of swaps.

(2) What is derivative ? Explain in detail the types of derivatives.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]

(1) What do you mean by Capital Asset Pricing ? Describe in detail the validity of Capital Asset Pricing Model.

(2) Explain critically the Efficient Market Hypothesis.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Explain the types of Financial Assets.

(2) Describe the regulations governing supply of securities.

(3) Explain the working of Future Market.

(4) Explain the classification of securities.

P.T.O.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) Financial Sector Participants
- (2) Government Bonds
- (3) Components of Stock Market
- (4) Random Returns
- (5) Speculators
- (6) Stock options.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iv) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) अदलाबदल म्हणजे काय ? वित्तीय मालमत्तेच्या अदलाबदलाची यंत्रणा आणि प्रकार स्पष्ट करा.
- (2) विकलन म्हणजे काय ? विकलनाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) भांडवली मालमत्ता मूल्यांकन यावरून आपणास काय अर्थबोध होतो ? भांडवली मालमत्ता मूल्यांकन प्रतिमानाची विधिग्राह्यता सविस्तर वर्णन करा.
- (2) कार्यक्षम बाजार गृहितकाचे टिकात्मक स्पष्टीकरण द्या.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) वित्तीय मालमत्तेचे प्रकार स्पष्ट करा.

- (2) प्रतिभूतिंचा पूरवठा नियमन करणाऱ्या नियमांचे वर्णन करा.
- (3) वायदे बाजाराची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
- (4) प्रतिभूतिंचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) :

[20]

- (1) वित्तीय बाजारातील घटक
- (2) सरकारी रोखे
- (3) रोखे बाजाराचे घटक
- (4) यादृच्छिक परतावा
- (5) सट्टेबाज
- (6) रोखे विकल्प.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-308

M.A. (Part II) (Third Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-307 : Economics of Environment

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw a neat diagram wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the role of Environmental Education in protecting the environment.

(2) Explain the instruments used for controlling water and air pollutions.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is Economic Development ? Explain the trade-off between economic development and environment.

(2) What is environment ? Explain the types of environment.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) Distinguish between human capital and physical capital.

(2) Explain the new model of pollution control.

P.T.O.

- (3) Explain the causes of air pollution.
- (4) Discuss various types of renewable resources.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Mechanism for environment regulation
- (2) Human capital
- (3) Social forestry
- (4) Causes of water pollution
- (5) Contingent valuation method
- (6) Uses of exhaustible resources.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

(iii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) पर्यावरण संरक्षणात पर्यावरण शिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.
- (2) हवा आणि जलप्रदुषण नियंत्रनासाठी वापरण्यात येणारी संसाधने स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे 500 शब्दांत लिहा : [20]

- (1) आर्थिक विकास म्हणजे काय ? आर्थिक विकास आणि पर्यावरणातील सममुल्यन स्पष्ट करा.
- (2) पर्यावरण म्हणजे काय ? पर्यावरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) मानवी भांडवल व वस्तुरूप भांडवलातील फरक स्पष्ट करा.
- (2) पर्यावरण नियंत्रणाचे नवीन प्रतिमान स्पष्ट करा.
- (3) हवा प्रदुषणाची कारणे स्पष्ट करा.
- (4) पुनरुज्जीवन संसाधनाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) : [20]

- (1) पर्यावरण नियम तयार करण्याची यंत्रणा
- (2) मानवी भांडवल
- (3) सामाजिक वनीकरण
- (4) जल प्रदुषणाची कारणे
- (5) आकस्मिक मुल्यांकन पद्धत
- (6) नाशवत संसाधनाचे उपयोग.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-401

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-401 : Macro-Economic Analysis—II)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Explain in detail IS-LM model.
 - (2) Explain the post-Keynesian approach to Demand for Money.

2. Answer the following questions in **500** words each (any *one*) : [20]
 - (1) Explain the interdependence of Monetary and Fiscal policies to control the inflation.
 - (2) Explain the Samuelson-Hicks approach towards Business cycle.

3. Answer the following questions in detail with **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Explain the Monetarist approach to Inflation.
 - (2) Explain the Philips curve analysis.

P.T.O.

- (3) Explain the Patinkin the Real Balance Effect.
- (4) Discuss the extension of IS-LM model with labour market and flexible prices.

4. Write short notes on (any *four*) : [20]

- (1) Keynesian approach to Macro Economics
- (2) Tobin's modified Philips curve
- (3) Friedman's Modern Quantity Theory
- (4) Natural rate of unemployment hypothesis
- (5) Business cycle theory of Kaldor
- (6) Classical approach to inflation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) आवश्यक त्या ठिकाणी सुबक आकृत्या काढा.

(iv) संदर्भासाठी मूल इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) IS-LM प्रतिकृती सविस्तर स्पष्ट करा.
- (2) केन्सोत्तर पैशाच्या मागणीच्या दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) चलनवाढीवर नियंत्रण प्रस्थापित करण्याच्या चलनविषयक व राजकोषीय धोरणाचे परस्परावलंबित्व स्पष्ट करा.
- (2) सॅम्युअलसन व हिक्स यांच्या व्यापारचक्रविषयक दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची प्रत्येकी 250 शब्दांत सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणताही दोन) : 20]

- (1) चलनवाढ विषयक मुद्रावादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- (2) फिलिप्स वक्र विश्लेषण स्पष्ट करा.
- (3) पॅटिनकिनचा वास्तव शिलकी परिणाम स्पष्ट करा.
- (4) IS-LM प्रतिमानाच्या विस्ताराची श्रमबाजार व किंमतपातळीतील लवचिकता या विषयी चर्चा करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) केन्सचा समग्रलक्षी अर्थशास्त्राचा दृष्टिकोन
- (2) टॉबिन यांचा सुधारित फिलिप्स वक्र
- (3) फ्रिडमनचा आधुनिक संख्यामान सिद्धांत
- (4) बेकारीच्या नैसर्गिक दराचे गृहितक
- (5) कॅल्डॉरचा व्यापार चक्राचा सिद्धांत
- (6) चलनवाढीचा परंपरागत दृष्टिकोन.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-402

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

(EC-402 : Economics of Development)

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answer should be precise and to the point.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Explain the term ‘Balanced Growth Approach’. Critically examine the ‘Big-Push Theory’.

(2) Explain in detail the ‘Theory of Demographic Transition’.

2. Answer any *one* of the following in **500** words : [20]

(1) Explain in detail the static and dynamic gains from trade.

(2) Explain in detail the role of fiscal policy in developing countries.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]

(1) “Infrastructural Development is now an essential element of Economic Development.” Comment.

P.T.O.

- (2) Explain the role of MNCs in developing countries.
- (3) What are the effects of globalization on agricultural growth of Developing countries ?
- (4) Explain Prebisch-Singer theory.

4. Write short notes in **100** words each (any *four*) : [20]

- (1) Role of F.D.I.
- (2) New technology and agricultural development
- (3) Absolute and Relative Poverty
- (4) Social Dualism
- (5) Problems of borrowing
- (6) Efficiency of small scale production.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत.

1. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) संतुलीत वृद्धी दृष्टीकोण स्पष्ट करा. प्रबळ-चालना सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.
- (2) 'लोकसंख्या संक्रमण सिद्धांताचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.

2. खालील प्रश्नांची उत्तरे **500** शब्दांत लिहा (कोणताही **एक**) : [20]

- (1) व्यापारापासूनच्या स्थितिशील व गतीशील लभांचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
- (2) विकसनशील देशांत राज्यकोषिय धोरणाची भुमिका सविस्तर स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची 250 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) : [20]

- (1) 'सद्यस्थितीत आर्थिक विकासात पायाभूत सुविधांचा विकास हा आवश्यक घटक बनला आहे.' भाष्य करा.
- (2) विकसनशील देशांत बहुराष्ट्रीय कंपन्याची भूमिका स्पष्ट करा.
- (3) विकसनशील देशांत जागतिकीकरणाचे कृषी वृद्धीवर काय परिणाम दिसून येत आहेत ?
- (4) प्रेबिश-सिंगर सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) परकिय प्रत्यक्ष गुंतवणूकीची भूमिका
- (2) नविन तंत्रज्ञान आणि कृषी विकास
- (3) निरपेक्ष दारिद्र्य आणि सापेक्ष दारिद्र्य
- (4) सामाजिक द्विदलवाद
- (5) कर्ज समस्या
- (6) लघूउत्पादन प्रमाणाची कार्यक्षमता.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-403

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-403 : International Economics

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagram wherever necessary.

1. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) What is fixed exchange rate ? Discuss the merits and demerits of fixed exchange rate.
 - (2) State and explain the comparative cost advantage theory of International trade.

2. Answer the following questions in **500** words (any *one*) : [20]
 - (1) Explain the objectives and methods of exchange control.
 - (2) State and explain the objectives and functions of World Bank.

3. Answer the following questions in **250** words each (any *two*) : [20]
 - (1) Explain the causes of disequilibrium in the balance of payments.
 - (2) Describe the role of multinational corporations.

P.T.O.

- (3) Explain the direction and composition of India's foreign trade since 2000.
- (4) Examine critically the purchasing power parity theory.

4. Write short notes on (any four) : [20]

- (1) India's Import Policy Since 2000
- (2) Leontief Paradox
- (3) Functions of I.M.F.
- (4) Assumptions of Stoper-Samuelson's theorem
- (5) Effects of tariffs
- (6) Components of Balance of payments.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(iii) उत्तरे नेमकी व मुद्देसूद असावीत

(iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

(v) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहा.

1. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) स्थिर विनिमय दर म्हणजे काय ? स्थिर विनिमयदराच्या गुणदोषांची चर्चा करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा तौलनिक उत्पादन व्यय सिद्धांत सांगा व स्पष्ट करा.

2. खालील प्रश्नांची 500 शब्दांत उत्तरे लिहा (कोणताही एक) : [20]

- (1) विनिमय नियंत्रणाची उद्दीष्टे आणि पद्धती स्पष्ट करा.
- (2) जागतिक बँकेची उद्दीष्टे आणि कार्ये सांगा व स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची 250 शब्दात उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन): [20]

- (1) व्यवहारतोलातील असंतुलनाची कारणे स्पष्ट करा.
- (2) बहुराष्ट्रीय महामंडळाची भूमिका विशद करा.
- (3) भारताच्या इ. स. 2000 पासूनच्या परकीय व्यापाराची रचना व दिशा स्पष्ट करा.
- (4) खेदी शक्ती समता सिद्धांताचे टिकात्मक परिक्षण करा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही चार) : [20]

- (1) भारताचे इ. स. 2000 पासूनचे आयात धोरण
- (2) लिऑन्टिफ विरोधाभास
- (3) आंतरराष्ट्रीय नाणे निधीची कार्ये
- (4) स्टॉपर-सॅम्युअलसन प्रमेयाची गृहीते
- (5) प्रशुल्काचे परिणाम
- (6) व्यवहारतोलातील घटक.

Total No. of Questions—4]

[Total No. of Printed Pages—3

[3904]-404

M.A. (Part II) (Fourth Semester) EXAMINATION, 2011

ECONOMICS

EC-405 : History of Modern Economic Analysis

(2008 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 80

N.B. :— (i) Attempt *All* questions.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

(iii) Answers should be precise and to the point.

(iv) Draw neat diagrams wherever necessary.

1. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) Critically explain the theory of Value by Paul Samuelson.

(2) Explain fully the contribution by Meade in International Trade.

2. Answer any *one* of the following questions in **500** words : [20]

(1) What is the main contribution by Paul Krugman for understanding the concept of 'globalization' ?

(2) Outline the topic of Welfare Economics by Amartya Sen.

3. Answer any *two* of the following questions in **250** words each : [20]

(1) Explain the Game Theory.

(2) How is Tobin contributed in Macro-Economics by stating Portfolio theory ?

P.T.O.

- (3) Explain Myrdal's theory of poverty.
- (4) Explain the importance of Industrial Economics by Stigler.

4. Write short notes on any *four* : [20]

- (1) Impossibility theorem by Arrow;
- (2) Quantity Theory of Money—Friedman;
- (3) Revealed preference theory;
- (4) Differences between Ohlin and Ricardo;
- (5) Modigliani on Keynes;
- (6) Financial crisis in 1997—Krugman.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 80

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडवा.

- (ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
- (iii) उत्तरे नेमकी आणि मुद्देसूद असावीत.
- (iv) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
- (v) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (1) पॉल सॅम्युलसनने मांडलेल्या मूल्य सिद्धान्ताचे मूल्यमापन करा.
- (2) आंतरराष्ट्रीय व्यापार विषयातील मीडिया सहभाग स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे 500 शब्दात उत्तर लिहा : [20]

- (1) जागतिकीकरणाची संकल्पना समजावून सांगण्यातील पॉल क्रूगमनचा सहभाग काय होता ?
- (2) अमर्त्य सेन यांनी कल्याणाचे अर्थशास्त्र याबाबत विचार स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांचे प्रत्येकी **250** शब्दात उत्तरे लिहा : [20]

- (1) द्यूत सिद्धान्त सांगा.
- (2) दस्तावेज सिद्धान्ताद्वारे टोबिन यांनी समग्रलक्षी अर्थशास्त्र कसे मांडले ?
- (3) मिर्दालने मांडलेला दारिद्र्याचा सिद्धान्त स्पष्ट करा.
- (4) स्टिग्लरने सांगितलेले उद्योगाच्या अर्थशास्त्राचे महत्त्व सांगा.

4. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही **चार**) : [20]

- (1) अॅरोचा अशक्यता सिद्धान्त.
- (2) फ्रीडमनच्या चलनसंख्यामान सिद्धान्त.
- (3) अभिव्यक्ती पसंती सिद्धान्त.
- (4) ओहलिन व रिकार्डोच्या सिद्धान्ताची मतभिन्नता.
- (5) मोदिग्लिआनीने केन्सला दिलेला दुजोरा.
- (6) क्रूगमनने मांडलेली 1997च्या आर्थिक अरिष्टांमागची कारणे.